

Lieke Verhoeven, boswachter publiek, Staatsbosbeheer team Middenpeel

'Langzaam ontstaat weer een moeraslandschap met minder brandbare soorten als adelaarsvaren en pijpenstro'

'Drie jaar geleden hebben we een grote brand gehad in de Deurnsche Peel en vorig jaar een flinke in de Mariapeel, waar op sommige plekken een meter veenbodem is weggesmeuld. In een klap is er duizend jaar veenopbouw en CO₂-opslag uitgewist.

Vooraf de brand in de Deurnsche Peel heeft bestuurlijk en beleidsmatig veel losgemaakt. Op basis van onderzoek is een natuurbrandbeheersplan gemaakt. Voor de langere termijn gaat het om vernatten. Door verdroging en ontwatering is het gebied brandgevaarlijker geworden. We waren al met vernatting bezig, onder andere door het gebied op te delen in compartimenten. Het onderzoek motiveert extra om door te zetten, voor natuurherstel (het hoofddoel) maar ook voor brandveiligheid. Het peil kunnen we niet in één keer omhoog zetten. Dat gaat in stapjes totdat de vegetatie zich heeft aangepast. Langzaam ontstaat weer een moeraslandschap met minder brandbare soorten als adelaarsvaren en pijpenstro.

Een maatregel voor de korte termijn is vermindering van de brandbare vegetatie. We maaien stroken in de adelaarsvaren en pijpenstro, zodat een brand daar kan stoppen. Ook verwijderen we 'brandladders'. In de Deurnsche Peel is een kade versteevigd, zodat er ook zwaar materieel kan rijden. Drie jaar geleden is die kade ook gebruikt, maar was het spannend of sommige wagens er overheen konden. De kade is eveneens een belangrijke stoplijn. Voor de brandweer en aannemers zijn er passeer- en opstelplaatsen aangelegd. Het plan is om brandputten te slaan, zodat in geval van calamiteit snel bluswater is te halen. Natuurbrand voorkomen is lastig. Wat we wel kunnen doen, is voorkomen dat in het geval van een brand, deze niet uit de hand loopt.'

Hans Gierveld, adjunct-rentmeester Stichting Twickel

'Brandpreventie is belangrijk, maar laat het niet het bosbeleid bepalen'

'Bij brand wordt de eigenaar uit zijn 'macht' gezet en neemt de brandweer de leiding. Begrijpelijk en ook goed. Nadeel is dat de lokale kennis dan niet ingezet kan worden. Wij zetten daar juist op in. Zorg dat die aan boord komt. Dat hebben we voor onze landgoederen letterlijk met de brandweer zo afgesproken.

Op landgoed Hof te Dieren (Veluwezoom) is de beheerder opgenomen in de Commando Plaats Incident (COPI) en wordt zijn kennis over het terrein, de wegen en de paden benut. Ook zorgt hij voor de aanvoer van water met giertanken. Op landgoed Twickel (Twente) heeft de terreinbeheerder een pager (pieper), die bij natuurbrand afgaat. Hij wordt ook betrokken bij de bestrijding. Er gaat meer aan vooraf. We zorgen voor goed contact met de lokale brandweer. Die laten we regelmatig oefeningen uitvoeren op onze terreinen en in leegstaande gebouwen. Zo kennen wij de mensen en zij ons, en ze kennen de wegen en het wegennetwerk. Als we gezamenlijk een tekortkoming vaststellen, passen we die aan.

Terreinbeheer in Nederland is weerbarstig en vraagt om een integrale aanpak. Brandpreventie is maar één aspect. We willen dood hout en een zich natuurlijk ontwikkelend bos; een brandweerman ziet brandbaar materiaal. Mensen willen recreëren, maar de beste brandpreventie is mensen weren. De maatschappij wil duurzaam bouwen met meer hout, maar ook kapverboden en kapbeperkingen voor de instandhouding van bepaalde habitattypen. We willen meer loofhout op de Veluwe, maar pakken de hoge wildstand niet aan.

Een landgoed(terrein)beheerder denkt generatie-overstijgend. Daarbij is het zaak koersvast te opereren. Brandpreventie is belangrijk, maar laat het niet het bosbeleid bepalen. Bespreek de wensen constructief, luister naar goede raad, maar hou het terreinbeheer in eigen hand.'

'Wat gaat u de komende 5 jaren doen aan natuurbrandpreventie?'

Onlangs verscheen een rapport over natuurbranden in Nederland, die in de toekomst heftiger en zelfs onbeheersbaar zouden worden. Het rapport van NIPV, KNMI, VU, Deltares en WUR bevat aanbevelingen voor inrichting van het landschap en meer kennis bij onder andere natuurbeheerders. Wat doet uw organisatie?

— Ria Dubbeldam (samenstelling)

Liza van Velzen, specialist natuurbrandbeheersing, Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost

'Ik vind het belangrijk dat er meer bewustwording over natuurbranden komt, net zoals rondom waterveiligheid gebeurt'

'Van mijn hobby heb ik mijn werk gemaakt, en als boswachter had ik al ontzettend leuk werk. De laatste vier jaar heb ik me verdiept in natuurbrandpreventie en sinds zes jaar ben ik brandweervrijwilliger in de buurregio. Sinds november werk ik bij Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost. Ze zochten iemand met een groen hoofd en een rood (brandweer-minded) hart.

Ik vind het belangrijk dat er meer bewustwording over natuurbranden komt, net zoals rondom waterveiligheid gebeurt. Natuurbeheerders kunnen met behulp van de toolbox natuurbrandbeheersing beheermaatregelen nemen die brandvertragend kunnen werken. Bij de veiligheidsregio worden we door kennis en ervaring steeds wijzer en hebben we een brandweerkundig overleg natuurbrandbeheersing ingericht, waarbij we binnen onze organisatie integraal nadenken over natuurbrandvraagstukken.

We werken dus met meerdere collega's aan dit thema. Binnen onze regio zijn zeven natuurgebieden waar we met behulp van gebiedscommissies natuurbrandbeheersing, bestaande uit onder andere natuurbeheerders en gemeenten, zowel ambtelijk als bestuurlijk samenwerken om onbeheersbare natuurbranden tegen te gaan. De maatregelen en afspraken leggen we vast in een natuurbrandbeheersplan en door de jaarlijkse schouw met natuurbeheerder en veiligheidsregio bepalen we onder andere of de bereikbaarheid nog op orde is.

De komende jaren gaan we nog meer inzetten op kennis, bijscholing en oefening. Daarnaast ligt de sleutel tot succes in het elkaars belangen goed kennen. Door de goede samenwerkingen komen we tot een nóg beter bestrijdbaar natuurgebied en zijn we beter voorbereid op de natuurbranden van de toekomst.'

Marcel Geluk, specialist natuurbrandbeheersing, Veiligheidsregio Utrecht

'We staan op het punt de gebiedsgerichte aanpak uit te rollen'

'Wat we in Nederland nog niet goed geborgd hebben, is wie uiteindelijk de verantwoordelijkheid voor natuurbrandpreventie draagt. Gelukkig geeft de Taskforce Natuurbrand daar nu richting aan. In Utrecht gaat het wat betreft natuurbrandpreventie vooral om de Utrechtse Heuvelrug, een 22.000 hectare groot gebied met veel natuurterreinbeheerders en een intensief gebruik door zorglocaties, campings en dierentuinen. Verder zijn er de nodige woonkernen en vitale infrastructuur.

Samen met de gebruikers maken we per deelgebied een aanpak om de kans op natuurbrand zo klein mogelijk te maken. In pilots is al veel kennis opgedaan. We staan op het punt de gebiedsgerichte aanpak uit te rollen. Het tempo waarin de diverse partijen maatregelen treffen, hangt af van hun vrijwillige inzet. Maar de urgentie is groot. Een natuurbrand op de Heuvelrug hoeft niet groot te zijn om veel impact te hebben. Wij willen het niet zover laten komen, dat er slachtoffers vallen. Dat die natuurbrand er komt, is een zekerheid. Laten we er dan klaar voor zijn door een goede gebiedsrichting en toegankelijkheid voor de brandweer.

Natuurterreinbeheerders kijken vanuit het verleden vooral naar ecologie. Begrijpelijk, maar door de veranderende omstandigheden is het heel belangrijk beheerders voor te bereiden op natuurbrand en de natuur weerbaar te maken. Waar wij naartoe willen is dat natuurbrandpreventie een standaard onderdeel wordt van de natuurbeheerplannen en dat dit wordt ondersteund door andere beleidsdocumenten, zoals het bosbeleid van de provincie. De gebiedsgerichte aanpak is een veelomvattend ontwikkelproces, dat we samen doormaken en dat veel uitdagingen kent om de driehoek natuurwaarden, gebruik en veiligheid in balans te houden. Alle spelers hebben een rol om dat te bereiken. Dat is een drommels lastige opgave.'

Tim de Swart, hoofd Technische Dienst, EuroParcs De Wijde Werelt, Otterlo

'Een paar weken geleden heeft Vitale Vakantieparken hier nog een filmpje opgenomen over onze brandpreventie'

'Waar we nu mee bezig zijn, is het verwijderen van brandgevaarlijke coniferen. We zetten er inheemse soorten als beuk en liguster voor terug. Zo vergroten we de brandveiligheid en de biodiversiteit in één keer. Brandpreventie doen we al jaren. De vorige eigenaar van De Wijde Werelt is ermee begonnen. Bijvoorbeeld door ruime plaatsing van de chalets. Wij gaan er mee verder. Het terrein wordt gecompartmenteerd door paden tussen groepen caravans. Voor nieuwbouw gebruiken we brandvertragende materialen. In de zomer geldt een stookverbod, dus geen barbecues op kolen, open vuur of hottubs aan. Daar handhaven we strikt op.

Bijna iedere medewerker is BHV'er en ikzelf zit ook bij de vrijwillige brandweer. Als er brand uitbreekt, kunnen wij de mensen begeleiden en zorgen voor een snelle ontruiming. De goed bewegwijzerde noodroutes helpen daarbij. Wij hebben het goed op orde: er is een calamiteitenkast, een noodplan en een ontruimingsplan. Binnenkort gaan we een ontruiming oefenen. Ons park ligt naast De Hoge Veluwe. Als er brand uitbreekt, kan het hard gaan en slaat het vuur mogelijk over de provinciale weg. Gelukkig hebben we nooit brand gehad. Op De Hoge Veluwe wel. Ik heb het twee keer meegemaakt in de 22 jaar dat ik hier werk. In 2014 werd het spannend en moesten we bijna ontruimen, maar de wind draaide net op tijd.

Een paar weken geleden heeft de Veluwe organisatie Vitale Vakantieparken hier nog een filmpje opgenomen. De natuurbrandexpert bij Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland is geïnterviewd en ik ben geïnterviewd. Via www.vitalevakantieparken.nl/brandveiligheid wordt het onderwerp nu breed bij andere recreatieparken onder de aandacht gebracht.'